

ANBLADET

Nr 123 ISSN 0280-0993 SEPT 2019

Organ för
NORRTÄLJE SLÄKTFORSKARFÖRENING

Amerikaner jagar anfäder

Kal och Joy Huler från Californien besökte Sverige i juni månad för att besöka olika platser, där Joys svenska anfäder levat och verkat.

Läs mer om hur det gick på sidan 4.

Petter Jansson i Lejde, även kallad Fjäll-Pelle, var en klok gubbe, som det går otaliga historier om. På sidorna 6-7 kan du läsa mer om honom.

Sladdstycket på Rådmansö

I år gick NSFF:s försommarutflykt till Rådmansö hembygdsförening där Urban Gunnarsson tog emot och visade byggnader och samlingar. Se sidan 3.

Anbladet utkommer med 3 nummer per år och utges av Norrtälje Släktforskarförening.

Tidningens adress: Box 280,
761 23 Norrtälje.

Hemsida: www.norrtelje-sff.se

Webmaster: Björn Bergström
webmaster@norrtelje-sff.se

Redaktör och ansvarig utgivare:
Urban Johansson

Tidningen ingår i NSFF:s medlemsavgift, f. n. 200 kr/år.

Bankgiro: 459-5724

Manus och idéer till artiklar kan insändas till tidningen under ovanstående adress. Artiklar och citat ur tidningen får användas efter angivande av källan.

Helårsprenumeration: 100 kr.

Enstaka exemplar av tidigare nummer kan köpas för 30 kr/st.

I NSFF:s styrelse ingår:

Ordf. Urban Johansson

Grovstavväg. 25, 761 93 Norrtälje
Tel: 070-692 48 36

Kassör Ann-Marie Alfredsson

Grovstavvägen 25, 761 93 Norrtälje
Tel: 070-279 51 30

Sekr. Willy Menander

Asplundsv. 18, 760 10 Bergshamra
Tel: 070-597 20 33

V. ordf. Bo Ragell

Sandgatan 19, 761 51 Norrtälje
Tel: 0730-894 498

Klubbmäst. Birgit Söderman

Malsta-Ekebyv. 82, 761 71 Norrtälje. Tel: 070-55 280 81

Ledamot Thomas Malmström

Rögårdsgatan 5, 761 30 Norrtälje
Tel: 0176-224 626

Ack så tiden hastar!

Nyss var det sol och sommar, och nu är det höst igen! Årstiderna avlöser varandra i en allt högre hastighet (i mitt medvetande i alla fall). Varje vår tänker jag att nu skall jag riktigt ta vara på den sköna sommaren och njuta av varje liten stund. Plötsligt är sommaren över och man börjar fundera på vad man alls hann med av allt det man planerat.

I vår förening tycker jag i alla fall att vi har genomfört viktiga och för medlemmarna intressanta aktiviteter. DNA-spåret som startade med Peter Sjölund's föredrag den 25 april kommer att följas av en typ av workshop om hur man tolkar de matchningar man får från Family Tree DNA. Detta är också efterfrågat av många medlemmar.

Glädjande nog har jag också fått in flera manus till Anbladet, som jag efterfrågade i förra numret. Men kära läsare – skicka gärna fler! Det är frustrerande som redaktör, att bara ha material för det kommande numret i manuskripthyllan.

I detta nummer återkommer vi med ett inlägg som vi testat tidigare, men för åtskilliga år sedan, nämligen korsord. Vår nya konstruktör är Eva-Britt Andersson. Så gnugga nu geniknölarna och skicka in era lösningsförslag! Korsordet har också ett släktforskningsstema.

Jag ser fram mot flera trevliga möten i föreningen inför höstterminens start.

Till dess – ha det så bra!

Urban Johansson

Bra sagt!

Mannen blir ofta trött på kärleken. Kvinnan blir aldrig trött på annat än älskaren.

Etienne Rey

Jag begär bara tre saker av en man. Han måste vara snygg, skrupelfri och dum.

Dorothy Parker

Jag har fortfarande allt som jag hade för tjugu år sedan - fast nu sitter alltihopa längre ner.

Gypsy Rose Lee

Försommarutflykt till Rådmansö

Norrälje Släktforskarförenings traditionella försommarutflykt gick i år till Rådmansö Hembygdsförenings gård Sladdstycket alldeles invid Kapellskärs hamn. Vädret var inte det bästa, ett lätt duggregn någon timme innan träffen började, skrämde sannolikt en hel del medlemmar från att delta. Endast 11 stycken mötte upp, men fick en mycket trevlig visning och goda smörgåsar med kaffe därtill. Damerna som ordnat med förtäringen var Inger Abrahamsson, Berit Björkin och Marianne Lundqvist.

Visningen av gårdens museum, samlingar och olika byggnader sköttes av Urban Gunnarsson. Namnet Sladdstycket är inte så gammalt och varför gården nu heter så är inte heller klarlagt. Gården ligger och har legat på säteriet Riddersholms ägor, grundat av ryttmästaren Peter Soldan Ridderstad 1720. Från den tiden och långt framåt hette torpet Långön. Namnet Sladdstycket förekommer aldrig i husförhörslängderna.

I det nya båthuset byggt 2009, finns ett litet museum där det förutom ca. 200 verktyg av äldre datum, även finns en ägarlängd för tiden 1835-1910. I denna förekommer endast namnet Långön, ibland sammanslaget med Ormkärret. 1972 köpte Stockholm läns landsting hela egendomen Riddersholm.

1943-59 bodde Oskar Robert Oskarsson f. 1905 och hans hustru Nanny i det gårdshus som nu visas för besökare. Då kallades torpet för Släpphäll. Man fick då elektricitet från ett eget motordrivet elaggregat. Allmän elektrifiering kom först till torpet då Kapellskärs hamn anlades på 1960-talet.

Rådmansö hembygdsförening bildades 1976 för att förvalta en donation på omkring 200 olika föremål. 1979 blev man vräkta från det rum man då disponerade i Frötuna prästgård i Södersvik eftersom detta rum då skulle användas som pastors-expedition. 1999 skrevs ett kontrakt med Stockholms hamnar, som idag äger marken och gården, som ger hembygdsföreningen rätt att utan kostnad få disponera gården med alla byggnader mot att man håller stugorna i gott skick.

Föreningen har en bred verksamhet med bl. a. blomstervandring på våren, nationaldagsfirande, bussutflykter och Julmarknad. På Rådmansödagen säljer man stekt strömming med tillbehör i Gräddö. Dagen avslutades med en vandring i naturreservatet där vi såg ett flertal olika orkidéer förutom mängder med Ramslök och andra blommor. Ett stort tack till Rådmansö hembygdsförening, som ordnade en så trivsamt försommarutflykt. Jag tror säkert att fler av oss som var med kommer att besöka gården igen och de olika evenemang som föreningen ordnar.

U.J.

De vänliga damerna som ordnade med kaffet var fr. v. Inger Abrahamsson, Berit Björkin och Marianne Lundqvist.

DNA -

och vad som kan hända!

Min mormor hade 10 syskon, 4 bröder och 6 systrar. Hennes mor dog vid det sista barnets födelse och fadern ett år senare i tyfus. Barnen blev placerade i fosterhem, några hos vänner till familjen.

Två av bröderna, Hugo och Georg Zetterström, emigrerade till USA. Bägge gifte sig där och bildade familjer. Hugo återvände till Sverige för att få hjälp för sin lungsjukdom, men avled på båten hem, 1916. Därefter vet vi ingenting om hans familj. Georg besökte släktingar i Sverige sommaren 1931, men efter det - ingen kontakt.

I somras fick jag ett Ancestry-kit av några av mina barnbarn, jag spottade i ett provrör och detta sändes för analys. Efter några månader fick jag svar. Jag hade härstamning från Nordeuropa - inget märkvärdigt. Men av de många svar jag fick, var ett från en okänd kvinna, Linda Paladino, som sa sig dela mycket DNA med mig.

Jag misstänkte att hon kanske fanns i USA, så jag svarade henne att två bröder till min mormor, Hugo och Georg Zetterström hade emigrerat. Jag fick genast svar tillbaka - den Hugo, som vi inte visste något om, visade sig vara hennes pappas morfar, alltså bror till min mormor!

Så hennes pappa och jag var sysslingar! Men hon visste inte mycket om Hugo och hans släkt. Efter det har vi haft mycket kontakt och jag har kunnat berätta för henne om släktens historia. Och nu har jag bett henne försöka finna Georgs släktingar.

Stina Behm

På jakt efter svenska förfäder

Den 15 juni hämtade Ann-Marie och underteccknad Kal och Joy Huler från Californien på deras hotell i Stockholm för att göra en resa i Joys svenska släkts spår. Bakgrunden var att vi fått kontakt med en genealog, som arbetat med att spåra Joys släkt i Sverige. Hon hade kunnat fastställa att Joys mormor bott på ett torp i Grovsta by, Länna socken, som hetter Tranbacken och då låg under Tranviks gård, som i sin tur då låg under Penningby gård. Denna uppdragsforskare ville veta om vi var intresserade av att visa var detta torp en gång legat. Att hon kontaktade oss berodde på att hon visste att Ann-Marie och jag gett ut boken Grovsta by och Länna socken, några historiska nedslag.

Vi tackade ja till hennes förslag och nedan skall huvuddragen ges i vår innehållsrika långa dag i Länna och Rådmansö socknar. Det skall också sägas att Ann-Marie lagt ned en hel del arbete på egen forskning i Joys släkt.

Gärdsnäs båtsmanstorp

Vårt första stopp var inte Tranbacken utan Gärdsnäs båtsmanstorp i Länna socken, som Joys mormors farmors far

J M Lögman f. 1811 i Länna socken innehaft som båtsman. Här ställde de nuvarande ägarna, Jan-Erik Edlund och hans fru Marianne, upp på ett fantastiskt sätt. Det ursprungliga båtsmanstorp brändes ned av brandkåren 1964/65 på grund av angrepp av husbock och ett nytt hus byggdes på exakt samma plats. Man kunde inte missta sig på Joys förvåning och glädje när hon av de nya ägarna fick ett gammalt foto på det ursprungliga torpet.

Nenninge båtsmanstorp

Joys mormors farmor Wilhelmina Lögman f. i Gärdsnäs 1844, hade en son, Jan-Erik Jansson f. i Gärdsnäs 16/3 1863 som var gift med Christina Jansdotter f. 6/12 1848 i Nenninge båtsmanstorp, Rådmansö socken. Detta torp finns fortfarande kvar alldeles efter vägen till Rådmansö kyrka. Där stannade vi också till för att fotografera och känna in de vägar och stigar hennes förfäder trampat.

Tranbacken, torp i Grovsta

Slutligen har vi då Joys mormor Signe Maria f. 17/9 1889 i Tranbacken, Länna socken. Hennes föräldrar är således

de ovan berörda Jan-Erik Jansson och Christina Jansdotter. Här finns inget torp att besöka och närmare relatera till, endast lämningar av en grund och en uppfart till en loge. Joy var dock nöjd ända att veta var hennes mormor kom ifrån. Anledningen till att Joy är född i USA är att Signa Maria i början av 1900-talet emigrerade till det stora landet i väster.

Länna och Rådmansö kyrkor

Även de gamla kyrkobyggnaderna i Länna och Rådmansö gjorde starkt intryck på dessa amerikaner, som har en relativt ny historia om man bortser från ursprungsbefolkningen som bodde i Amerika innan européernas ankomst. Min egen erfarenhet av besök i USA är dock att de ursprungliga innevånarnas kultur i viss grad negligeras när USA:s historia kommer på tal.

Hur som helst med detta så var Joys och Kals besök hos oss mycket lyckat och vi fick, förutom att visa dem spåren efter de svenska anorna, även träffa två mycket scharmerande personer från andra sidan Atlanten.

Urban Johansson och Ann-Marie Alfredsson

Vid platsen för Gärdsnäs båtsmanstorp. Endast den imponerande stenvallen minner nu om årtals slit vid det gamla torpet. Fr. v. Jan-Erik Edlund, som själv byggt det nuvarande huset i samspråk med Kal Huler. Joy och Ann-Marie Alfredsson reder ut släkthistoriska problem.

Joy vid muren, som båtsmannen J M Lögman säkerligen bidragit till.

Gärdsnäs båtsmanstorp finns idag endast bevarat på detta foto.

Roland Palmquist har på sin hemsida en intressant uppgift som rör detta torp. Han skriver att båtsmannen korpral Anders Lögman i Gärdsnäs drunknade år 1851 och att denne var den ende av båtsmännen i Länna socken som tilldelats medalj för tapperhet i fält.

Släktforskarförbundets årsbok 2019

Årets årsbok är som vanligt fullspäckad med intressanta artiklar, varav endast två skall behandlas nedan. Boken finns att läsa på Norrtälje Stadsarkiv.

Älvsborgs andra lösen – en källa till det tidiga 1600-talets flyttade, vigda och döda, av Martin Andersson

Behandlar Rannsakningskommissionernas befolkningslängder över personer som inte betalat lösensumman för de 6 år som insamlingen pågick samt över fogdar och skrivare som eventuellt förskingrat medel från Kronan. Här finns suppgifter om flyttningar, giftermål och dödsfall. Längderna, som är upprättade landskaps-

vis är ett mycket viktigt persnhistoriskt källmaterial.

Missvisande titlar i 1800-talets agrarsamhälle, av Carl Mikael Carlsson.

Artikeln berör några vanliga "titelfällor" i 1800-talets Mälardalen fr. a. på landsbygden kring Västerås. Ett par exempel skall här ges. *Överjägmästaren* var under landshövdingen chef för den regionala jägeristaten och hade hand om skogar, allmänningar, jakt o.dyl. Men titeln kunde också ges genom kunglig fullmakt som en ren hederstitel utan medföljande lön och tjänsteutövande.

Häradshövding är en titel som man ofta behöll efter sin tjänst inom juridiken.

Marcus Wallenberg t. ex. blev utnämnd till vice häradshövding i tjänsten, men när han övergick till bankvärlden strök han "vice" och behöll titeln häradshövding.

En *arrendator* betalade jordägaren arrende i säd eller pengar och brukade dennes jord. Han var dock inte på något sätt underställd jordägaren och gjorde inga dagsverken åt denne. De flesta jordbrukare i tidigmodern tid, som brukade annans jord var inte arrendatorer utan landbor eller torpare med dagsverkskyldighet och under jordägarens husbondevälde. Arrendatorn däremot, tog ofta emot dagsverken från underlydande torp och gårdar.

U.J.

Skolfoto från Norrtälje läroverk omkr. 1892

Fotot är insänt av Staffan Grubb med en fundering om någon läsare kan identifiera några av eleverna på bilden.

Hans farfar Ivar Grubb f. 1879 finns med någonstans på bilden, men han vet inte var.

Ivar föddes i Söderby-Karl och hans familj flyttade in till Norrtälje omkr. 1906.

Troligen är det 2-3 årskurser som är fotograferade på bilden.

Dem som har uppgifter om vilka eleverna är ombuds kontakta Anbladet.

Beda Johanna Andersson

av Evert R Andersson

Här följer andra avsnittet av Evert R Anderssons biografi över sin mor Beda Johanna Andersson f. Pettersson och hennes make Emil Andersson, som påbörjades i förra numret av Anbladet. Kapitlet handlar om den i Roslagen kända "kloka gubben" Fjäll-Pelle.

Mellan 1895-1925 var "Fjäll-Pelle" verksam i byn Fjäll i Rimbo. Ibland kallades han för Pettersson eller Petter i Fjället, och i början av 1920-talet fick han även heta "Petter i Lejdet" eller Kloka Pettersson i Lejde, där han var boende de senare åren av sitt liv.

Han kallades också för läkekonstnären eller kloka gubben, som kunde bota de allra besvärligaste sjukdomar. Den stora fina renommé hade han bland folk i allmänhet, medan man från läkarhåll betecknade honom för en homeopatisk kvacksalvare. Men hans stora klientel, som inte bara kom från landsbygden utan även från ett flertal andra orter i vårt land, kunde meddela, att han genom sina behandlingsmetoder åstadkommit fullgod hälsa åt ett stort antal människor, som av läkare fått besked om att deras sjukdomar var obotliga. Hans hushållerska Anna, som han kallade för "dockan", tjänstgjorde som hans sjukvårdsbiträde. I början på 1900-talet hade hans maka Ulla gått bort.

Alla de klienter, som utåt givit sig tillkännan, lovordade hans sjukvårdsegenskaper, som givit många svårt sjuka människor en livskraftig hälsa. Om sjukbesöken hos Pettersson berättades det, att han efter en kortvarig utfrågning och ytlig undersökning av sjukdomarna, lät hushållerskan koka upp vatten i en så kallad smältskopa. Efter detta hällde hon upp vattnet i en liten skål, som hon överlämnade till Pettersson. Denne tog därefter med sig vattenskålen in i ett innanför mottagningsrummet liggande rum, vars dörr han stängde. I cirka 10 minuter uppehöll han sig i det inre rummet, varefter han med vattenskålen i handen kom ut till patienten, som han gav sin ordination.

För invärtes sjukdomar kunde det därvid bli fråga om av honom själv framställda växtmediciner eller av mediciner, som de själva fick gå till apotek och köpa ut. Han ansågs vara särskilt skicklig i att finna botemedel mot hudsjukdomar av olika slag, bensår och även kallbrand. Dessa

sjukdomar fördrev han genom att anlägga förband av olika växter, som ansågs ha stor läkekraft.

Våren 1913 fick far mycket svårartade bölder på vänstra underbenet, vilka förorsakade djupa varhärdar i benet. För detta sökte han läkare, som för ytterligare undersökning remitterade honom till Norrtälje lasarett, där han blev intagen för vård av den besvärliga åkommnan. På sjukhuset tvättades och förbands det variga såret dagligdags utan att någon som helst förbättring kunde skönjas. Efter tio dagars sjukhusvistelse meddelade så överläkaren, att pappa drabbats av en svårartad benröta, som skulle komma att sprida sig uppåt benet, varför han föreslog att benet skulle amputeras. Far begärde då att få bli utskrivna från sjukhuset, eftersom han ej kunde gå med på överläkarens förslag. Överläkaren biföll utskrivningsframställningen efter att par timmars betänketid med meddelandet, att beviljandet skedde på fars egen begäran.

Påföljande dag åkte pappa till "Fjäll-Pelle" för konsultation, varom far berättade följande: Då han av hushållerskan blivit insläppt i köket, som också användes som mottagningsrum, kom Pettersson från ett intilliggande rum ut i köket och utfrågade pappa om hans sjukdom och dess utvecklingssymptom. Han tittade även på det variga bensåret samt kände med sina händer på benet runt om såret. Sedan han därpå noga tvättat händerna, tillsade han hushållerskan att hälla vatten i smältskoppan och låta det koka på järnspisen.

Därefter bad han att få en silverkrona av pappa, vilken silverslant han lade i smältskoppan tillsammans med en blybit och några små växtfrön. En kort stund senare hällde hushållerskan upp vattnet med dess innehåll i en skål, som hon överlämnade till Pettersson. Denne tog då med sig skålen in i det inre rummet, vars dörr han stängde. Efter cirka 15 minuter kom han tillbaka ut i mottagningsrummet med skålen och dess innehåll i handen och förklarade, att han vid sin meditation i det inre rummet lyckats utröna hur bensåret skulle läkas. Hushållerskan fick så koka en gröt av torkade växter, som han sade bestod av hästhovsblad, stensöta och åbrodd. Därpå lade han ett tjockt lager av gröten på bensåret, som förbands med linnedukar och sämskat skinn.

Far åkte därefter hem med tillsägelse om återbesök inom en vecka.

Vid återbesöket visade det sig, att såret börjat läkas. Pettersson lade då ett liknande förband om benet och meddelade, att far skulle få börja arbeta, då liten ansträngning av benmuskulaturen endast var till nytta för läkningen. Vidare önskade Pettersson få titta på benet efter ytterligare en vecka. Vid detta sista återbesök visade det sig, när bandaget borttogs, att såret i det närmaste var helt läkt och att något bandage ej vidare erfordrades.

Då far frågade om kostnaden för behandlingen, svarade Pettersson, att han inte begärde något därför, eftersom han ansåg sig ha fått en god ersättning i det förhållande, att han lyckats med läkningen av ett bensår. Detta styrkte honom i anden vid en kommande meditation över ett sjukdomstillstånd. Efter ytterligare samtal tog han slutligen emot en liten penningersättning av far.

Han meddelade också att han önskade att far ej skulle omtala det inträffade för någon läkare. Han hade nämligen tidigare blivit anmäld hos landsfiskalen för kvacksalveri med begäran om förbud mot hans verksamhet, vilket han fortsättningsvis ville undvika, då han fann stor tillfredsställelse i att hjälpa sjuka människor.

På fars fråga uppgav han slutligen, att han i unga år blivit fascinerad av den franske läkaren Nostradamus läkekonst och meditationer. Därför hade Pettersson också börjat på att försöka hjälpa sjuka människor genom att i djup begrundan söka spåra botemedel för dem.

Pettersson, som även är känd för att ha bisträckt fattiga människor med penningmedel till deras försörjning, ansågs ha hjärtegod läggning. Han avled 1925 och har sitt vilorum på Närtuna kyrkogård, där även hans maka och hushållerska vilar. Far som var 34 år gammal, när han fick bensåret botat, avled vid 84 års ålder utan att i något avseende haft besvär med det fullständigt läkta benet. Efter det ovan relaterade uttryckte mor en stilla förhoppning, att läkare och homeopater snart skulle börja ett fruktbarande samarbete till fromma för behandlingen av sjuka människor.

Mer om Fjäll-Pelle

Två personer, som har ytterligare information om Fjäll-Pelle är Göte Österman i Hysingsvik och Percy Andersson i Fiskarudden. Dessa båda berättade följande om denne man.

Götes pappa, Sigurd Österman hade en häst, som fick ett sår som inte ville läka. Detta hände på 1920-talet. Han vände sig då till Fjäll-Pelle för att få råd. Denne rådde honom att med baksidan av en yxa slå bort bark från den yttersta delen av en ek för att inte få med barken intill trädstammen. Barken skulle sedan stötas i en mortel till mjöl och därefter kokas. Det ljusa skum som då flöt upp skulle skummas av och sparas tills allt vatten dunstat bort för att därefter smörjas på såret. Hästens sår läktes med denna kur.

Percy hade två morbröder som hette Tord och Ove Andersson och som bodde och brukade gården Slottstorp i Länna. En av gårdens boende hade fått en böld som inte ville läka. Fjäll-Pelle visste även här på råd. Den sjuke skulle vidröra bölden tre gånger och liksom ”sätta” bölden på ett träd på gården. Detta medförde också att bölden försvann, men den som i framtiden eventuellt skulle fälla detta träd skulle i sin tur få denna böld på kroppen. Ove var tvärsäker på detta och vågade aldrig röra detta träd.

Percy hade också två mostrar som hette Rut och Ketty. Den sista historien handlar om en av dem, osäkert vilken. Två guldringar hade försvunnit. Fjäll-Pelle som

kontaktades sa att han visste vem som stulit ringarna. Han sa sig också kunna ställa så att tjuven aldrig skulle få någon ro innan ringarna återlämnats. Han erbjöd sig dessutom att sätta ett märke bestående av två ringar i tjuvens panna.

Det sistnämnda ville dock inte mostern gå med på. Efter en tid hittades dock ringarna på en hylla i en skänk i farstun till en av ingångarna, där inte mostern på något villkor skulle ha lagt dem. Morbröderna menade även här att det var Fjäll-Pelles förtjänst att de kommit tillbaka.

Sant eller falskt kan vi tvista om, säkert är i alla fall att Fjäll-Pelle måste ha varit en karismatisk person med stort förtroende i Roslagen.

U.J.

Fjäll-Pelles grav på Närtuna kyrkogård

Göte och Percy i berättartagen.

Öar i Roslagen

Här följer avsnitt fem av Roland Palmquist's Öar i Roslagen.

Svartlöga är en ö utanför Blidö socken. Namnet skrevs *Suarthelöö* år 1535, *Svartlöga* år 1784. Under många hundra år har har människor haft sin försörjning här, men nu är ön en idyll befolkad av enstaka bofasta och sommargäster. Närmaste hamn på fastlandet är Furusund. Namnets förled är ofta använt i ö-namn för att ange mörk färg hos berget, vilken nog dominerar öns bergarter. Efterleden kan kopplas till det fornsvenska ordet *-slögh-* för ”bad” i betydelsen ”handfat, vattenbassäng”.

Svartnö är en ö i Länna socken. Ön ligger mellan Humlö och Furusund, cirka 23 km från Penningby vägskaal. Östra halvan benämns Eknö, som tidigare var en egen ö, men som genom landhöjning och igen-slamning av den trånga passagen, kallad Eknöströmmen och Eknösundet i gamla tider, nu hör ihop. Det var på Svartnö som Hugo Alfvén i sin ungdom tillbringade några somrar på den gård där också August Söderman, en annan svensk musiker, hade bott före honom. Namnets förled i ordet Svartnö har samma betydelse som i Svartlöga ovan. Eknö bör betyda den ”ek-bevuxna ön”. Det fornsvenska adjektivet ”ekin” har betydelsen ”ekbevuxen”.

Svenska Högarna i Blidö socken finns belagt sedan lång tid tillbaka. *Swenska*

högen år 1508, *Swenska-hoga* och *Svensk-högarna* under 1600-talet och *Swenska Högars* år 1730. Det är en ögrupp och ett naturreservat. På den största ön, Storön finns en fyrplats som också heter Svenska Högarna. Ögruppen är en av Stockholms norra skärgårds östligaste utposter och ligger ca 18 distansminuter rakt öster om nordspetsen på Möja.

Svenska Högarna nämns i skrifter från Julita kloster i Södermanland redan 1488. Ortnamnsforskaren Nils Gustaf Stahre skriver att namnet senare led, Högarna, är anmärkningsvärd. Såvitt han kände till har den ingen motsvarighet i skärgårdens önamn och han menade att namnet är en ombildning av ett ursprungligt arn-namn: ”Högarn(a)”.

Tävla och vinn!

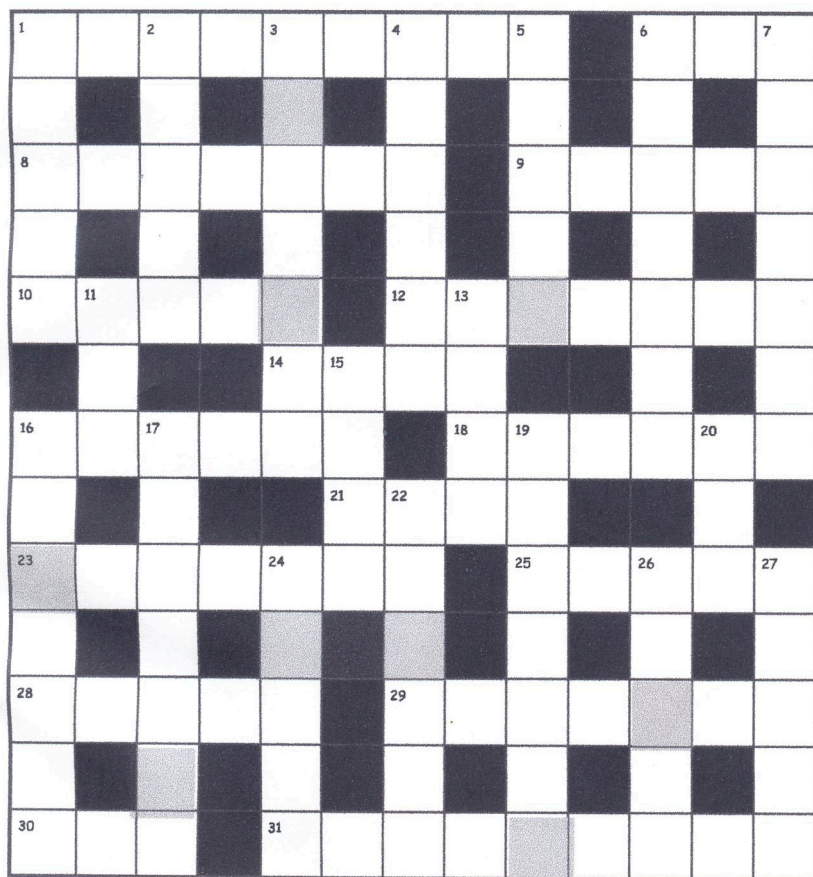
FLÄTA MED SLÄKTFORSKARTEMA

GÖR SÅ HÄR

Läs ledtrådarna under vågrätt och lodrätt. Ordet ska börja vid angiven siffra. Lodrätt 1 börjar alltså vid siffran 1 i krysset. Lös hela flätan. De skuggade rutorna bildar tillsammans ett lösningsord. Fyll i ordet i rutorna nedan.

Skicka lösningsordet till: **NSFF, Box 280, 761 23 Norrtälje senast 15/11 2019.**

1:a pris 3 trisslotter, 2:a pris 2 trisslotter, 3:e pris 1 trisslott.

Vågrätt

1. De kommer efter
6. Kommer före
8. En gång svenskt
9. Sivs smeknamn
10. E-postklient
12. Vinster
14. Karisma
16. Vit yta ute
18. Bör bin göra
21. Slumra
23. Ofta förr i kök
25. Vill flicka i vitt
28. Kan elden
29. Konstinriktning
30. Guillouhjälte
31. Hallen

Lodrätt

1. Sann
2. Misstag
3. Benämns ibland nära släkt
4. Tänder
5. Kan metall i fukt
6. Pekar ut
7. Onormalt stora
11. Kommer från knätofsrike
12. Gäddställe
15. Inte som andra
16. Släkt till släkten
17. Avskiljes vid ostproduktion
19. Kan tak vara
20. Gift dam
22. Har den som förhastat sig
24. Gjorde artisten
26. Stil
27. Huvudstad

Hitta lösningsordet (som har med temat att göra). Du får kasta om bokstäverna men bara använda de blå rutorna. Du ska använda alla blå rutor.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Konstruktör: Eva-Britt Andersson